

Kansrijk arbeidsmarktbeleid addendum kostendelersnorm

Het CPB heeft op verzoek van het ministerie van SZW een aanvullende maatregel met betrekking tot de AOW doorgerekend, namelijk het invoeren van een kostendelersnorm bij het bepalen van de AOW-uitkering.

De invoering van deze maatregel zou een beperkt ex-ante budgettair effect hebben, maar geen meetbaar effect op de houdbaarheid, werkgelegenheid en ongelijkheid

CPB Achtergronddocument

Alice Zulkarnain
Harry ter Rele
Peter Zwaneveld

september 2020

Beleids optie: Invoeren kostendelersnorm bij de AOW

Op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft het CPB een aanvullende maatregel met betrekking tot de AOW doorgerekend; namelijk het invoeren van een kostendelersnorm bij het bepalen van de AOW-uitkering. Het gaat hier om een zogeheten generieke vorm van een kostendelersnorm, waarbij een AOW-gerechtigde, die met één of meer volwassenen een huishouden deelt, een netto AOW-uitkering krijgt die 50% van het referentieminimumloon bedraagt. Dit gebeurt ongeacht de relatie tot de andere volwassenen en de reden voor de woonsituatie.

Het ex-ante budgettaire effect bedraagt dan 0,4 mld in 2025 (2021 prijzen).¹ De effecten op de houdbaarheid en de inkomensongelijkheid zoals gemeten in onderstaande tabel zijn nihil van omvang. De verlaging van de AOW-uitkering versterkt mogelijk in zeer beperkte mate de prikkel voor ouderen om zich aan te bieden op de arbeidsmarkt. Ook bij volwassen huisgenoten onder de AOW-leeftijd kan deze prikkel versterkt worden, maar naar verwachting ook in zeer beperkte mate. Bij alternatieve, minder generieke vormen van de kostendelersnorm waarbij uitzonderingen worden gemaakt voor sommige situaties, bijv. voor eerstegraads familieleden of een inwonend studerend familielid, zijn de effecten kleiner.

Tabel 1: Overzicht structurele effecten van invoeren kostendelersnorm in AOW *

Maatregel	Economische effecten			Inkomensongelijkheid
	Ex-ante budgettair effect in 2025 (a)	Effect op houdbaarheidssaldo (b) Werkgelegenheid (na volledige implementatie) (c) Ex-ante inkomensongelijkheid (d)	Werkgelegenheid (na volledige implementatie) (c)	Ex-ante inkomensongelijkheid (d)
	Mld euro	% bbp	%	%
Invoeren kostendelersnorm in AOW	0,4	0,0	0,0	0,0

Noot:

* Voor meer uitleg over de uitkomstmaten, zie paragraaf 1.2.2. van Kansrijk Arbeidsmarkt deel 2 (CPB, 2016, [link](#)). De cijfers zijn zoals gebruikelijk met onzekerheden omgeven.

(a) Dit is het ex-ante budgettaire effect in (volumebasis) 2025, prijspeil 2021. Ex-ante houdt in dat de invloed van gedragseffecten (bijvoorbeeld via hogere/lagere werkgelegenheid of productiviteit, niet zijn meegerekend. Een + betekent een saldoverbetering (ombuiging of lastenverzwaring).

(b) Het houdbaarheidseffect is een langetermijn ex-post effect waarbij gedragseffecten zijn meegerekend.

(c) Het werkgelegenheidseffect betreft het effect in % op de structurele werkgelegenheid in uren na volledige implementatie.

(d) Het effect op de inkomensongelijkheid wordt, waar gekwantificeerd, gemeten als het ex-ante effect in % op de veranderingen van de Gini-coëfficiënt m.b.t het gestandaardiseerde besteedbare huishoudinkomen na volledige implementatie, waarbij een + vergroting van de ongelijkheid betekent. Het gaat hierbij om de verandering in procenten, niet in procentpunten. (Zie voor meer uitleg paragraaf 1.2.2. van Kansrijk Arbeidsmarkt deel 2 (CPB, 2016, [link](#)).

¹ In deze berekening is geen rekening gehouden met eventuele aanvulling tot het bijstandsniveau door de AIO (Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen) bij onvoldoende middelen. Het budgettaire effect wordt kleiner als dit wel meegenomen zou worden. Het aantal huishoudens dat wegens de invoering van deze maatregel recht krijgt op de AIO is beperkt, doordat het totale aantal huishoudens dat wordt geraakt ook relatief klein is.